

اگرچه نیت خوبی است زیستن ...
اما خوشا که دست به تصمیم بهتری بزنیم!

 www.konkursara.com

 ۰۲۱۵۵۷۵۶۵۰۰

دانلود بهترین جزوات در

کنکورسرا

کنکورسرا

مرجع تخصصی قبولی آزمون فرهنگیان و آزمون استخدامی آموزش و پرورش

خلاصه درس ۵:

جهان های اجتماعی یکسان نیستند. تنوع دارند. چون آگاهی ها و کنش ها متفاوت اند. جهان اجتماعی جمع جامعه و فرهنگ است. چون اراده و میزان آگاهی انسانها متفاوت است جهان های اجتماعی نیز متفاوت هستند. انسان ها در برابر فرهنگ انتقالی نسل قبل منفعل نیستند بلکه فعال اند. با اراده در آن تغییر ایجاد می کنند.

عقاید و ارزش های جهان اجتماعی (لایه های عمیق فرهنگ) و هنجارها و مقررات اجتماعی و نمادها (لایه های سطحی فرهنگ) در طول زمان تغییر می کنند. وقتی جامعه بت پرست جاهلی عربستان به جامعه اسلامی پیامبر تبدیل می شود جامعه عربستان دچار تغییرات بنیادین و عمیق شده است. وقتی مدها و نمادها در جامعه ما تغییر می کنند دچار تغییرات سطحی شده است.

همه جوامع سرنوشت یکسانی ندارند. تاریخ یکسانی ندارند. شبیه هم حرکت نمی کنند. البته جهان های اجتماعی برهم اثر می گذارند و ارتباط دارند ولی در طول هم نیستند یعنی همه به یک روش و راه ثابت حرکت نمی کنند. برای حرکت و روند تغییرات جوامع دو الگو توسط جامعه شناسان مطرح شده است: ۱- الگوی حرکت و پیشرفت تک خطی (جهان های در طول هم): یعنی همه جهان های اجتماعی شبیه یکدیگرند و مسیر یکسانی را طی خواهند کرد. عقب مانده ها باید الگوی پیشرفته ها را در پیش بگیرند. همه جوامع در طول تاریخ شبیه هم حرکت و تغییر می کنند فقط برخی جوامع جلوترند و برخی عقب تر هستند. ۲- الگوی جهان های در عرض هم: یعنی جهان های اجتماعی متنوع اند و هر جهان اجتماعی ارزش ها و فرهنگ متناسب با خود را دارند و مسیرهای متفاوتی را طی می کنند. جوامع از روش و نوع حرکت یکسانی پیروی نمی کنند. مثلا جوامع چین و هند و ایران و مصر از یکدیگر پیروی و روش یکسانی نداشته اند. در دیدگاه جهان های در عرض هم، جهان اجتماعی با دیگر جهان ها ارتباط فعال دارد و از تجارب آنها استفاده می کند بدون اینکه هویت خود را از دست بدهد. تجارب دیگران را بومی سازی می کند. (متناسب با شرایط خود تغییر میدهد).

سوالات درس ۵

۱- چرا جهان های اجتماعی انسان ها یکسان نیستند و متنوع اند؟ پاسخ: چون آگاهی، نیازها و اراده انسان

ها متفاوت است، ارزش ها، عقاید و فرهنگ های متفاوت به وجود می آید و چون فرهنگ ها متفاوت هستند جهان های اجتماعی هم متفاوت خواهند بود.

۲- جهان اجتماعی مثال بزید که مبتنی بر تبعیض نژادی باشد؟ پاسخ: در گذشته در کشور آفریقای جنوبی

جهان اجتماعی برقرار بود که به آپارتاید می گفتند و در آن بین ساهاان و سفیدپوستان بسیار تبعیض

وجود داشت. ۴ میلیون سفیدپوست از تمامی امکانات شغلی برتر و منافع مادی جامعه برخوردار بودند و ۲۰ میلیون سیاه پوست کارگرواز طبقات پایین جامعه محسوب می شدند. حتی پارک ها و سینماها به ورت ناعادلانه بین آنها تقسیم شده بود.

نمونه دیگر تبعیض نژادی در دوران جاهلیت پیش از اسلام در جامعه عرب نشین وجود داشت که قبیله هایی ثروت مند و حاکم و بقیه طوایف و مردم تحت ستم و سلطه طبقه حاکم ثروت مند بودند.

۳- تفاوت های میان جهان های اجتماعی بر چه نوع تفاوت و تغییراتی است؟ پاسخ: در جهان های

اجتماعی برخی از تغییرات به وجود می آید. گاهی تغییرات در لایه های سطحی جامعه (هنجارها، نمادها و مدها) به وجود می آید مثلاً در رابطه با قوانین اجرایی، تغییرات زبانی و لهجه، فعالیت های اقتصادی و آموزشی ولی گاهی تغییرات در لایه های عمیق و بنیادین جهان اجتماعی (عقاید، ارزش ها) به وجود می آید. اگر لایه های عمیق و محوری جهان اجتماعی تغییر کند جهان اجتماعی، جهان دیگری خواهد شد.

۴- چند نمونه تاریخی از تغییرات جهان اجتماعی در نوع عمیق و نوع سطحی آن بنویسید. پاسخ:

مثلاً وقتی ارزش ها و عقاید بت پرستی در دوران جاهلیت عرب به توحید و عبادت پروردگار یکتا جهان اجتماعی جدید اسلامی شکل گرفت. یعنی به صورت بنیادین جهان اجتماعی قبلی دگرگون شد و جهان اجتماعی جدیدی به وجود آمد. در لایه های سطحی به صورت مکرر و پیوسته تغییراتی به وجود می آید. نمونه آشکار آن تغییر نظام آموزشی است که هم اکنون دانش آموزان جدید آن راپایه دهم می نامند یا رشد اقتصادی، تولید کل، قیمت ها و... در یک جامعه هر سال نسبت به سال های دیگر افزایش یا کاهش می یابد و...

۵- آیا جهان های اجتماعی، تاریخ (سرنوشت و سرگذشت) یکسانی دارند؟ پاسخ: خیر، گذشته

اهداف، نیازها، سطح آگاهی و میزان اراده جوامع با یکدیگر متفاوت است.

۶- نگاه تک خطی به تاریخ بشر چگونه است؟ پاسخ: همه جوامع از راهی که طی می کنند شبیه

یکدیگرند. همانطور که موجود زنده مراحل یکسانی را در رشد خود طی می کند و دوران تولد، طفولیت، کودکی، نوجوانی... پیری را طی می کند، جوامع نیز دوران تولد، کودکی تا پیری را دنبال می کنند و همه یک مسیر را می گذرانند. همه جوامع در یک خط هستند فقط برخی جلو ترند و برخی عقب تر. جوامع عقب تر باید از الگوهای جوامع جلو تر استفاده کنند تا از وضعیت کنونی خود جلو تر روند. (دیدگاه عده ای از جامعه شناسان)

۷- نگاه مردم شناسان به تفاوت های جهان های اجتماعی چگونه است؟ پاسخ: برخی از جمله عده ای

از مردم شناسان معتقدند که هر جهان اجتماعی فرهنگ و تمدن مناسب خود را به وجود می آورد و بر اساس آرمان ها و ارزش های خود دچار تحولات می شوند. برخی از فرهنگ ها مانند گارتروند و برخی پس از مدتی از بین می روند. هر جهان اجتماعی مسیر و راهی مخصوص خود را طی می کند مثلاً جهان اجتماعی غرب، جهان اجتماعی اسلام. جهان اجتماعی چین، جهان اجتماعی هند و...

۸- نظریه استعمار با نظریه سیر تک خطی جوامع چه ارتباطی دارد؟ پاسخ: کشورهای استعمارگر نظریه

سیر تک خطی جوامع را مطرح می کنند تا مردم این کشورها به فکرایجاد و انتخاب مسیری متفاوت در آینده خود نباشند و همچنان از آنها الگو بگیرند و ادامه دهند آنها باشند و تحت سلطه جوامع استعمارگر باقی بمانند.

۹- چگونه به تنوع جهان های اجتماعی پی می برید؟ هنگامی که جوامع مختلف در نقاط گوناگون جهان را با فرهنگ ها، ارزش ها، عقاید و هنجار های متفاوت مشاهده می کنیم.

۱۰- جهان اجتماعی ما با جهان اجتماعی گذشتگان در چه زمینه هایی متفاوت است؟ در ارزش ها، باورها، هنجارها، نمادها، شناخت و اراده و کنش های اجتماعی متفاوت است.

۱۱- جهان اجتماعی چگونه پدید می آید؟ از طریق انسان های آگاه و خلاق که نسبت به فرهنگی که به آنها انتقال داده اند منفعل نیستند بلکه فعال، تاثیر گذار و خلاق هستند. معانی و شناخت های جدید به وجود می آورند. (مثلا پیامبر اسلام که جهان اسلام را به وجود آورد).

۱۲- ارزش های جهان اجتماعی اسلام را با ارزش های جامعه گروه تروریستی داعش مقایسه کنید؟ جهان اسلام بر مبنای عدالت، تقوا، برادری و برابری ولی گروه تروریستی حق حیات برای مخالفان قائل نیستند و دارای اندیشه های خودخواهانه، شیطانی، اساطیری و قوم مدارانه است.

۱۳- تهاجم فرهنگی به دنبال کدامیک از تغییرات جهان اجتماعی است؟ تهاجم فرهنگی به دنبال ایجاد تغییر در لایه های عمیق یک جهان اجتماعی است و تلاش می کند عناصر ثابت و محوری یک فرهنگ را تبدیل و تغییر دهد و هویت اصلی فرهنگ را نشانه می گیرد.

۱۴- جهان اجتماعی مدرنیته با جهان اجتماعی سنتی چه تفاوت هایی دارند؟ جوامع مدرنیته در لایه های سطحی به شدت به دنبال مد گرایی است و شیوه های معماری و پوشش و سایر جلوه های سبک زندگی با زندگی سنتی متفاوت است و لایه های عمیق و بنیادین این دو متفاوت است. مدرنیته به دنبال دنیا گرایی، جهانی شدن بوده است و جهان سنتی ارزش های معنوی را دنبال می کند.

۱۵- جهان اجتماعی مسیحیت در چه سطحی با یکدیگر تفاوت دارند. نمونه ذکر کنید؟ در لایه های سطحی مانند زبان و ادبیات، هنر، تغذیه، سرود ملی و نژاد با یکدیگر تفاوت دارند.

۱۶- چرا جهان اجتماعی با شکل های مختلف و فرهنگ های متفاوت وجود دارد؟ چون اراده و خواست

انسان ها با یکدیگر متفاوت است و ارزش ها و فرهنگ متفاوتی شکل می گیرد و شناخت انسان ها (معرفت) متفاوت می شود.

۱۷ - جهان اجتماعی چگونه شکل می گیرد؟ از طریق فرهنگ شیوه ی ارتباط شکل می گیرد و با کنش گری فعال

انتقال میابد و جهان اجتماعی شکل می گیرد.

۱۸ جهان اجتماعی ممکن است دچار چه نوع تغییراتی شوند؟ ۱. تغییرات سطحی که درون جهان اجتماعی در

غالب هنجارها و نمادها و جنبه های ظاهری فرهنگ مانند: پوشش مسکن تغذیه و... به وجود می آید ۲. تغییرات

عمیقی که در آرمان عقاید و ارزشها به وجود می آید و موجب می شود جهان اجتماعی را به جهان دیگر تبدیل

کند. مثلاً: تغییری که در فرهنگ باستانی ایران انجام شد و ایران را اسلامی کرد.

۱۹ - چه نوع معانی محوری برای جهان اسلام می توان تصور کرد؟ ۱. توحید ۲. نبوت ۳. معاد

۲۰ - چه نوع معنایی می توان برای جهان جاهلی برشمرد؟ ۱. شرک ۲. بت پرستی ۳. نگاه نژادی و قبیله ای

و اصالت خون و نصب و تعصبات قومی

۲۱- جهان اجتماعی انسانی را با جهان اجتماعی حیوانها چه تفاوتی دارد؟ فعالیت های جمعی حیوانات غریزی، غیر

ارادی، ثابت و یکنواخت است ولی حرکت های اجتماعی انسانها آگاهانه و ارادی است و زمان به زمان تغییر می کند.

۲۲- چرا انسان از نظر زیستی تقریباً شبیه به همدیگر هستند ولی از نظر اجتماعی متفاوت اند؟ چون انسانها از نظر

زیستی تابع جهان طبیعی هستند (که ثابت است) ولی از نظر اجتماعی اراده و معانی انسانها متفاوت است.

۲۳- سبب پیدایش جهانهای مختلف اجتماعی چیست؟ آگاهی و فرهنگ انسانها که از طریق آموزش و تربیت منتقل می

شوند متنوع است و انسانها منفعل و بی اختیار نیستند.

۲۴ - جوامع غربی از نظریه ی تک خطی چه سوء استفاده ای می کنند؟ چون تمامی جوامع باید مسیری همچون

جوامع غربی را طی می کنند با این تلقین آنها را از خلاقیت و تغییرات اجتماعی بومی باز می دارند.

۲۵ - نمونه هایی از جهانهای اجتماعی در عرض هم در ایران مثال بزنید.

تپه ی سیلک کاشان، شهر سوخته ی سیستان، تپه ی مارلیک و حسنلو هر یک مستقل از دیگری به شکوفایی رسیده اند.

۲۶ - چه دیدگاه هایی نسبت به رشد جوامع وجود دارد؟ ۱. جهانهای اجتماعی در طول هم با نگاه تک خطی ۲.

جهانهای اجتماعی در عرض هم

۲۷ برای جوامع در عرض هم مثال بزنید؟ جوامع اسلامی - غربی - چین و هند هر یک سابقه ی تمدن دارند ولی فرهنگ

آنها از یکدیگر جداست با وجود ارتباطی که با یکدیگر دارند مستقل از یکدیگرند.

۲۸- طبق نظریه ی تک خطی جوامع، جوامع چگونه تکامل می یابند؟ طبق این نظریه همه ی جوامع در مسیر 28

مشابه و واحدی حرکت می کنند، فقط ممکن است برخی پیشرفته تر و برخی عقب مانده تر باشند. فقط یک الگوس واحد

وجود دارد که همه ی ناگزیر هستند آن را طی کنند.

۲۹- نظریه استعمار چیست و محصول کدام از دیدگاه های پیشرفت حرکت جوامع است؟ کشورهای

غربی به نام ایجاد آبادانی برای جوامع غیر غربی، منابع و امکانات جوامع غیر غربی را استثمار (بهره کشی) می کنند. این

نظریه پیرو الگوی رشد و حرکت جوامع به صورت تک خطی است تا بتوانند به این جوامع بقبولانند که شما این مسیر را ادامه بدهید تا در آینده همانند ما به توسعه برسید.

۳۰- جهان اجتماعی و فرهنگ مدرسه‌ی شما چه ارتباطی با یکدیگر دارند؟ فرهنگ و شیوه‌ی ارتباط ما، نمادها و پیام‌های ما را به وجود می‌آورد و ما به کمک آن جامعه‌ای به نام مدرسه را به وجود می‌آوریم. اگر ارتباط و زندگی مشترک نداشته باشیم جامعه‌یمان هم به وجود نمی‌آید.

۳۱- مصادیق فرهنگ شهر شما با فرهنگ دیگر شهرها چه تفاوت‌های دارد؟ نوع لباس و پوشش محلی، غذا‌های محلی، بازی‌های محلی، آداب و رسوم جشن‌های مردم شهرستان ما نشان می‌دهد که مصادیق فرهنگ ما با شهرهای دیگر فرق دارد.

۳۲- ویژگی فرهنگی که شهر شما را از دیگر شهرها متفاوت نشان می‌دهد چیست؟ آثار باستانی، پوشش محلی، لهجه‌ی مخصوص، صنایع دستی، عزاداری مخصوص، بازارهای گروهی و محلی